

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Tonny Pomiklo
Særløsevej 7
4330 Hvalsø

Dato: 8. januar 2015
Enhed: Sygehuspolitik
Sagsbeh.: SUMKFH
Sags nr.: 1406266
Dok. nr.: 1620818

Kære Tonny Pomiklo

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har modtaget dine henvendelser af 29. oktober 2014.

Den ene henvendelse vedrører en klage over, at sundhedsministeren ikke griber ind over for Sundhedsstyrelsens anvendelse af tvang i udredningsprocessen om kønsskifte for transkønnede. I den anden henvendelse efterlyses en forklaring på, om sundhedsministeren mener, at Sundhedsstyrelsen overholder den nye sundhedslov, når Sundhedsstyrelsen på sin hjemmeside redegør for praksis med at forlange, at allerede diagnosticerede psykiatriske patienter skal have foretaget en ny udredning ved skift af læge og ny henvisning. Den anden henvendelse indeholder endvidere en lang række holdninger til og opfattelser af udredningen og behandlingen af transkønnede.

Til brug for besvarelsen af dine henvendelser har Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse anmodet Sundhedsstyrelsen om en udtalelse.

Sundhedsstyrelsen har generelt henvist til styrelsens netop udsendte *Vejledning om udredning om udredning og behandling af transkønnede* (vejledning nr. 10353 af 19. december 2014), som kan findes på Retsinformation via dette link: [vejledning om udredning og behandling af transkønnede](#).

Sundhedsstyrelsen har endvidere udtalt følgende:

"Mange interesseorganisationer, foreninger, myndigheder og enkeltpersoner m.fl., herunder Tonny Pomiklo, har afgivet detaljerede høringssvar til udkastet til vejledning om udredning og behandling af transkønnede. I nogle tilfælde er der tale om modsatrettede høringssvar og synspunkter.

Sundhedsstyrelsen har på baggrund af høringssvarene præciseret, udbygget og ændret vejledningen på en række punkter.

Eksempelvis er det nu præciseret i vejledningen, at diagnosen transeksualitet ikke er udtryk for en somatisk eller psykiatrisk sygdomstilstand. Det er endvidere præciseret, at der i udrednings- og observationsforløbet med patientens samtykke eventuelt kan inddrages pårørende eller andre, som er tæt knyttede til patienten, og som har kendt patienten gennem længere tid.

Det er fastlagt, at patienter skal have tilbud om støttende og rådgivende samtaler, hvis de efter endt udredning og observation ikke ønsker behandling eller ikke vurderes egnede til det.

Det er klarificeret, at voksne patienter, der efter udredning kommer i hormonbehandling, kan følges og kontrolleres på en gynækologisk afdeling, hos praktiserende speciallæge eller hos egen læge. Det er endvidere præciseret, at når patienter allerede ved henvisningen, gennem nogen tid har været i kønshormonbehandling, skal der i starten af udredningsforløbet tages stilling til, om denne behandling umiddelbart skal fortsættes, ændres eller ophøre.

Nogle af disse præciseringer og ændringer omhandler også problemstillinger, som Tonny Pomiklo rejser.

Helt overordnet og generelt skal Sundhedsstyrelsen fastslå, at udredning og kønsmodificerende behandling kun kan iværksættes efter ønske fra og i tæt dialog med patienten og under iagttagelse af de skærpede krav til information og samtykke.

Sundhedsstyrelsen skal særligt bemærke, at vejledningen præciserer, at den sundhedsfaglige udredning af personer med kønsidentitetsproblemer alene er relevant, når den transkønnede har et ønske om kønsmodificerende behandling i form af hormonbehandling og kirurgi, herunder kastration.

Det er endvidere helt grundlæggende understreget i vejledningen, at udredning og eventuel behandling skal tage udgangspunkt i patientens aktuelle situation og foretages med en åben, rummelig, værdig og respektfuld tilgang til patientens problemstilling og med inddragelse af patientens synspunkter og ønsker.

Det fremgår også af vejledningen, at hvis patienten allerede helt eller delvist har fået foretaget en udredning, eventuelt i udlandet, skal det vurderes, om denne kan indgå som en del af udredningen og eventuelt supplere eller erstatte elementer i det samlede udrednings- og observationsforløb.

Endvidere fremgår, at såfremt patienter allerede ved henvisningen, gennem nogen tid har været i kønshormonbehandling, skal der i starten af udredningsforløbet tages stilling til, om denne behandling umiddelbart skal fortsættes, ændres eller ophøre. Ophør af kønshormonbehandling skal som hovedregel kun ske, når behandlingen vurderes at være kontraindiceret på baggrund af psykiatriske, somatiske eller sociale forhold. Det beror på en konkret lægefaglig vurdering i det multidisciplinære team, om der foreligger omstændigheder, som begrundes, at en patient kan tilbydes et forkortet udredningsforløb.

Vejledningen har til formål at præcisere dels den omhu og samvittighedsfuldhed, som en læge skal udvise ifølge autorisationsloven ved udredning og behandling af transkønnede, som ønsker kønsmodificerende behandling og dels at fastlægge ansvarsfordelingen mellem de involverede sundhedspersoner. Vejledningen knytter sig endvidere til sundhedslovens bestemmelser om kastration som led i kønsskifte.

Det fremgår af Sundhedsstyrelsens specialeplanlægning for sygehusvæsenet, hvor udredning og behandling af transkønnede for offentlig betaling kan foregå.

Endelig fremhæver vejledningen, at den for forløbet ansvarlige speciallæge i psykiatri skal sikre, at den transseksuelle, som har gennemgået kønsmodificerende behandling som led i kønsskifte, tilbydes at blive fulgt i det multidisciplinære team i mindst et år efter, at indgrebet er gennemført.

Efter det første år kan opfølgningen, inklusiv den vedligeholdende hormonbehandling, efter aftale med patienten eventuelt foregå på en gynækologisk sygehusafdeling, hos en speciallæge i gynækologi, eller hos egen læge efter konkret aftale med det multidisciplinære team, herunder dettes speciallæge i gynækologi.

Vejledningen præciserer, at voksne patienter, der efter udredning kommer i hormonbehandling, kan følges og kontrolleres på en gynækologisk afdeling, hos praktiserende speciallæge eller hos egen læge.”

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse kan henholde sig til Sundhedsstyrelsens udtalelse.

Det sene svar på dine henvendelser beklages.

Med venlig hilsen

Kirstine F. Hindsberger